

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 12P/31/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5319202360
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Anna Holeščáková
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2021:5319202360.10

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Čadca sudkyňou Mgr. Annou Holeščákovou vo veci starostlivosti o maloletú V. M., nar. XX.X.XXXX, bytom u otca R. Č.. XXX, V., dieťa rodičov matky: H. H., nar. XX.X.XXXX, t.č. bytom 1.H. Č.. XXXX/A, XXX XX F. X. F., právne zast. JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou, Advokátska kancelária Palárikova č. 1449, 022 01 Čadca, IČO: 32 249 543 otca E. M., nar. XX.X.XXXX, bytom R. Č.. XXX, XXX XX V., právne zast. Advokátskou kanceláriou Andrea Havelková, s.r.o., D. Dlabača č. 2748/28, 010 01 Žilina, IČO: 36 854 956, o návrhu otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti a určenie výživného matke takto

rozhodol:

I. Súd z v e r u j e maloletú V. M., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti otca, ktorý bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach.

II. Matka j e p o v i n n á platiť výživné na maloletú V. M., nar. XX.X.XXXX za obdobie od 4.9.2019 do 19.1.2021 v sume po 30,- Eur mesačne, za obdobie od 20.1.2021 naďalej v sume 60,- Eur mesačne, ktoré výživné je splatné vždy do 20. dňa toho - ktorého mesiaca vopred k rukám otca maloletého dieťaťa.

III. Zameškané výživné za obdobie od 4.9.2019 do 24.8.2021 v celkovej sume 986,- Eur súd u k l a d á matke uhradiť do 90 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám otca maloletého dieťaťa.

IV. Styk matky s maloletou dcérou V. M., nar. XX.X.XXXX súd u p r a v u j e tak, že tento bude prebiehať každý párny týždeň od piatka od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod.

V. Otec maloletú V. M., nar. XX.X.XXXX privezie do miesta bydliska matky, kde si matka maloleté dieťa prevezme. Rovnako tak si otec dieťa prevezme po ukončení styku v mieste bydliska matky.

VI. Otec j e p o v i n n ý dieťa na styk s matkou riadne pripraviť.

VII. Štátu p r i z n á v a nárok na náhradu trov preddavkovaných v celkovej sume 753,84 Eur, ktoré s ú p o v i n n í uhradiť rodičia maloletého dieťaťa a to na účet Okresného súdu Čadca, otec v rozsahu sumy 151,92 Eur a matka v rozsahu sumy 601,92 Eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

VIII. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Otec doručil súdu 4.9.2019 návrh na zverenie dcéry V. do svojej osobnej starostlivosti s tým, že matka bude povinná hradiť 30% zo sumy životného minima na výživné a bude jej upravený styk s maloletou v rozsahu každej stredy a soboty v čase od 15:00 do 18:00 hodiny za prítomnosti otca. Podanie návrhu odôvodnil tým, že s matkou dieťaťa nie sú manželia, zo vzťahu pochádza maloletá V.. Matka počas finálneho štádia tehotenstva dostala zápal pľúc, čo viedlo až ku kóme cca 4 týždne.

Maloletá nemá žiadne následky. Od počiatku sa on o dieťa osobne staral, partnerka bola odkázaná na jeho pomoc, absolvovala viacero liečení v zdravotníckych zariadeniach, došlo pritom k zlepšeniu jej zdravotného stavu a v čase podania návrhu bola matka dieťaťa už samoobslužná. Jej vzťah po zlepšení jej zdravotného stavu k nemu ochladol, nastala zmena aj v jej osobnosti vyústená zdravotnými komplikáciami. O dieťa sa staral on, aj pokiaľ bola matka dieťaťa na liečeniach. Zdravotný stav matky sa zásadným spôsobom zmenil po psychickej stránke, mal pre toto pochopenie pre všetky traumy, ktoré spoločne prežili, ale mal zato, že je potrebné prihliadať na zdravý vývoj dieťaťa, aby vyrastala dcéra v zdravom, kludnom a sociálne vhodnom prostredí. Partnerka sa mu často vyhrážala samovraždou, najmä keď druhý syn z predchádzajúceho vzťahu nechcel byť s ňou. Po návšteve H.. Z. ďalšiu liečbu odmietla, držala aj trojdňovú hladovku práve z dôvodu, aby jej syn R. na základe toho prišiel k nej domov alebo ho chcela vydierať, aby ju za ním odviezol. Z dôvodov na strane matky preto navrhol aj obmedzený styk dieťaťa s matkou. Na preukázanie tvrdení pripojil záver z psychologického vyšetrenia z F. z 13.8.2019 H.. A. J. ktorá uviedla mierne zmeny v osobnosti pacientky, zvýšená závislosť v správaní, prejav frontálneho sy., organická afektívna labilita.

2. V rámci písomného vyjadrenia v nadväznosti na vyjadrenie matky dieťaťa (č.l. 98) poprel tvrdenia matky o jej napadnutí, nakoľko to bol on, kto bol napadnutý matkou. Musel riešiť konfliktné situácie z dôvodu nestabilného psychického stavu matky dieťaťa, ktorá je výbušná. Poprel, že by nadmieru požíval alkoholické nápoje, v pivnici na nachádzal alkohol, tento schovávaný nebol, išlo o pivo a citrónové nealko pivo. Matka opakovane niekoľkokrát odišla z domu, nikomu nepovedala kam ide, jej správanie je nezodpovedné, opakovane ju hľadala i sociálna pracovníčka, doma sa nezdržovala. Na preukázanie tvrdení navrhol vypočuť svoju matku a vo vzťahu k pomoci v starostlivosti o dieťa i svedkyňu U. Š..

3. Súd vo veci realizoval úkony v rámci prípravy pojednávania a okrem ustanovenia kolízneho opatrovníka maloletej V. (uznesenie č.l. 22 spisu), vykonal šetrenia nielen čo do pomerov dieťaťa, ale najmä rodičov maloletej. Matke súčasne doručil návrh otca na vyjadrenie spoločne s procesným poučením, ktoré písomnosti si prevzala dňa 17.10.2019.

4. Matka doručila súdu vyjadrenie k podanému návrhu otca prostredníctvom právnej zástupkyne (č.l. 52 a nasled. spisu) dňa 24.10.2019, v ktorom vyjadrení uviedla, že s podaným návrhom zo dňa 03.09.2019 o zverenie maloletej V. M. do osobnej starostlivosti otca a úpravu rodičovských práv a povinností k mal. dieťaťu, ktorý podal navrhovateľ E. M. nesúhlasí, matka je od mája 2019 na invalidnom dôchodku. Jej príjem predstavuje približne 223,38 EUR mesačne, pričom v tejto sume je zahrnutý invalidný dôchodok vo výške 180,00 EUR, príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou vo výške 19,04 EUR a poberaný rodinný prídavok na dieťa vo výške 24,34 EUR. Jej pravidelné mesačné výdavky sú vo výške približne 217,00 EUR (nájom 40,00 €, cestovné 10,00 €, telefón 12,00 €, oblečenie 15,00€, lieky 10,00 €, strava 80,00 €, mlieko, plienky a potreby pre dieťa 50,00€). Príjem otca E. M. pozostáva z rodičovského príspevku na maloletú V. M. a príspevku na bývanie z jeho práce, pričom je vojak z povolania. Tvrdenia otca, že poberá opatrovateľský príspevok na H. H., sú nepravdivé, nakoľko matka podala žiadosť o zrušenie príspevku na opatrovanie ku dňu 31.08.2019, pretože je plne sebestačná, vie sa o seba postarať sama a nepotrebuje opateru. V čase podania vyjadrenia matka (spolu s mal. dcérou V.) ešte žila v spoločnej domácnosti so svojim druhom E. M. v rodinnom dome č. XXX Y. V., ktorého vlastníkom je samotný E. M., pričom s nimi býva aj jeho matka C. M.Ď., rod. Č., ktorá má v rodinnom dome právo doživotného bývania a užívania rodinného domu. Správanie otca a ich spoločné spoluzitie bolo neznesiteľné a neúnosné. Otec E. M. sa voči nej správal agresívne, vulgárne jej nadával, manipuluje ňou, ponižuje ju, vyhráža sa jej, narúša jej súkromie, v spánku ju obliat vodou, vyhadzuje ju z domu a dokonca ju fyzicky viac krát napadol, čo preukazujú aj priložené trestné oznámenia. Okrem týchto spomínaných psychických a fyzických útokov otec E. M. každý deň požíva alkoholické nápoje, alkohol si doma aj ukrýva a neustále navštevuje reštauračné zariadenia, kde požíva alkohol a opíja sa s kamarátmi. Do týchto zariadení, kde požíva alkohol, však často berie maloletú dcéru V. M. a domov sa s ňou vracia neskoro večer (pod vplyvom alkoholických nápojov) v čase, kedy by mala maloletá už dávno spať. Po zverení maloletej dcéry V. do jej osobnej starostlivosti bude bývať u svojej matky C. H. v F. X. F.. C. H. (matka H. H.) pracuje ako predavačka v J. F. a býva v trojizbovom byte v F. X. F., ktorý má v podielovom spoluvlastníctve so svojim bývalým manželom H.H. H.. C. H. bude H. H. pomáhať vo všetkých smeroch v súvislosti s výchovou maloletej V.. Maloletá dcéra tak bude mať zabezpečené vhodné podmienky pre vývoj a stabilitu výchovného prostredia. Aj napriek tomu, že matka H. H. prekonala po pôrode svojej maloletej dcéry V. M. v roku 2018 ťažké zdravotné problémy (rozsiahly zápal pľúc, upadnutie do bdelej kómy), následkom ktorých bola spočiatku ochrnutá, ležiaca a odkázaná na pomoc druhých, napriek

tomu následne absolvovala viaceré rehabilitačné liečby (C. H. M. Y. J. a X. K. M. Y. F.), ktoré dopomohli k zlepšeniu jej zdravotného stavu, aktuálne bola samostatná a plne sebestačná. Z poslednej lekárskej prepúšťacej správy zo dňa 16.8.2019 jasne vyplýva, že matka je celodenne mobilná bez adjuvatík a v denných činnostiach sebestačná. Logopedické vyšetrenie preukázalo len problém s rečou - mierne obmedzená zrozumiteľnosť. Samotný navrhovateľ vo svojom návrhu uviedol, že posledný liečebný pobyt v F. absolvovala matka H. sama, čo svedčí o jej samostatnosti a sebestačnosti. Ako matka však vzhľadom na ťažkosti, ktoré prekonala so svojim zdravotným stavom, tiež potrebuje vhodné podmienky a prostredie, ktoré jej dopomôže úplne sa zotaviť a nie žiť v prostredí, kde je psychicky a fyzicky týraná. Jedinou hybnou silou v čase, keď bola na tom zdravotne zle, bola jej malá dcérka V., pretože aj vďaka láske k dieťaťu dosiahla skvelé výsledky so svojim zdravím. Skutočnosti tvrdené otcom dieťaťa, že sa mu matka dieťaťa vyhrážala samovraždou alebo tvrdenia, že držala trojdňovú hladovku v súvislosti s jej druhým synom R. L., sú taktiež nepravdivé a absurdné. Matka má so svojim druhým starším synom R. L. veľmi dobrý vzťah, často sa navštevujú a so svojim bývalým manželom takisto veľmi dobre vychádzajú. Jej bývalý manžel si syna vzal k sebe, keď mala matka zdravotné problémy, aby jej tak pomohol. Matka na preukázanie svojich tvrdení preto nemá problém predložiť súdu potvrdenie o jej zdravotnom stave a diagnóze od H. F. Z. (psychiater) zo dňa 22.10.2019. Otec dieťaťa jej bez dovolenia berie zdravotné záznamy, dokumenty a iné veci (aj lekárske správy, ktoré boli prílohou jeho návrhu, zobral odporkyni bez jej vedomia a spravil si kópie), pričom už nie je jej opatrovníkom. Matku si taktiež bez jej vedomia nahráva na mobil. Týmto konaním vstupuje do jej súkromnej sféry a narúša jej súkromie, pričom takéto konanie je manipulatívne a svedčí o jeho násilníckej povahe a ovládaní druhého človeka. Možno povedať, že takéto chovanie je jedným zo symptómov psychického týrania následkom, čoho môže dôjsť k zhoršeniu psychického stavu matky. Takisto sa jej naposledy vyhrážal (18.10.2019), že ju zabije, že maloletú dcéru nikdy nedostane, že jej spraví veľké problémy na súdoch a že sa jej pomstí. Tieto vyhrážky jej povedal pred maloletou dcérou (keď sa matka s maloletou v izbe hrala), pričom odporkyňu pred maloletou dcérou opľul. Tieto konania má preukazovať potvrdenie ORPZ v Č., OO PZ V. pod č. S.-J.-XXX/OPP-V.-XXXX zo dňa 19.10.2019. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti matka žiadala, aby súd rozhodol, že dcéra bude zverená do jej osobnej starostlivosti, pričom bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Matka chce predovšetkým to, aby maloletá V. vyrastala v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jej výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jej osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju. Matka má za to, že maloleté dieťa nemôže byť zverené do starostlivosti človeka, ktorý je agresívny, násilný, nadmerne konzumuje alkohol, má tendenciu manipulovať s ľuďmi a dokonca sa vyhráža zabitím. Je predovšetkým v záujme maloletého dieťaťa, aby vyrastalo vo vhodnom prostredí. Matka prihlíada samozrejme aj na citové väzby maloletej V. k otcovi, preto úpravu styku otca s maloletou V. navrhuje upraviť tak (na rozdiel od navrhovateľa, ktorý žiadal v návrhu styk matky s maloletou len za jeho prítomnosti), že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou dcérou každý nepárny víkend od soboty od 10:00 hod. do nedele do 17:00 hod. a každú nepárnu stredu od 09:00 hod. do 17:00 hod. s tým, že matka je povinná vždy pripraviť maloletú dcéru na styk s otcom a otec je povinný si maloletú dcéru vždy prevziať v mieste pobytu matky (1.H. Č..XXXX/A, F. X. F. XXX XX) a po skončení stretnutia je otec povinný odovzdať maloletú dcéru matke, v mieste pobytu matky (X.H. Č..XXXX/A, F. X. F. XXX XX). Navrhla preto, aby súd maloletú V. M., nar. XX.XX.XXXX súd zveril do osobnej výchovy a starostlivosti matky H. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorá bude maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach. Otca zaviazal hradiť výživné v sume 150,- € mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky H. H.Á., nar. XX.XX.XXXX a upravil styk otca s dieťaťom tak, že má právo stretávať sa s maloletou V. M., nar. XX.XX.XXXX každý nepárny víkend v mesiaci od soboty od 10:00 hod., do nedele do 17:00 hod. a každú nepárnu stredu od 9:00 hod. do 17:00 hod. s tým, že matka má povinnosť vždy pripraviť maloletú dcéru na styk s otcom a otec je povinný si maloletú dcéru vždy prevziať v mieste pobytu matky a po skončení stretnutia je otec povinný odovzdať maloletú dcéru matke, v mieste pobytu matky. Matka si zároveň uplatnil nárok na náhradu trov konania. K podanému návrhu pripojila matka rodný list dieťaťa, potvrdenie o poberaní prídavkov na dieťa, výpis LV č. XXX kat. územia V. o vlastníctve rodinného domu súp č. XXX, a LV kat. územia F. X. F. o vlastníctve bytu č. X v bytovom dome č. XXXX, ktorý patril starej matke maloletej V. C. H. s manželom, doklad o výške dôchodku v sume 185,- € mesačne od 5/2019, potvrdenia polície o podaní oznámenia zo strany matky na otca, čestné vyhlásenie C. H. o tom, že je ochotná poskytnúť matke s dieťaťom ubytovanie po zrušení trvalého pobytu v V., lekárske správy matky z pobytov v C. R..K..S., rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov zo dňa 9.10.2018, fotografia, rozhodnutie o priznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci. Súčasťou listín bola i správa - psychiatrické vyšetrenie H. F. Z. (išlo o vyjadrenie na o jej zdravotnom stave na základe žiadosti matky pre potreby súdu - pozn. súdu v závere konštatovala lekárka diagnóza F6.8 - kognitívna porucha a

porucha os. na organickom podklade, pacientka doporučenú medikamentáciu vysadila, nepotrebuje ju, verbálna intervencia.).

5. Kolízny opatrovník ustanovený súdom na hájenie záujmov maloletého dieťaťa vykonal šetrenie u rodičov dieťaťa opakovane, pričom v podaných správach uviedol nasledovné:

6. Matka dieťaťa je rozvedená, z rozvedeného manželstva pochádza mal. R. L., ktorý bol rozsudkom Okresného súdu v Čadci pod č. k. 6P/22/2015 zo dňa 3.5.2016 zverený do jej osobnej starostlivosti. Počas manželstva nadviazala vzťah s E. M.. Šetrenie bolo v domácnosti vykonané dvakrát. Pri pohovore otec uviedol, že jeho príjem pozostáva z rodičovského príspevku vo výške 220 € a prídavku na dieťa v sume 24 €. Okrem toho poberá príspevok na bývanie od svojho zamestnávateľa 300 €. Zo svojho príjmu uhrádza energie 130 €, vodu polročne 120 €, palivo ročne 300 €, poistenie 50 €, telefón 25 €, pre dieťa zakupuje plienky, stravu a pod. Je vlastníkom osobného motorového vozidla a motocykla. Matka dieťaťa sa v domácnosti nenachádzala, otec uviedol, že v raňajších hodinách odišla, nevedel uviesť kde, niekedy odchádza na 4 až 5 dní. Čo sa týka starostlivosti matky o dieťa uviedol, že dieťaťu ukazuje len nejaké veci v telefóne, operie prádlo, повеšia, dieťaťu pripraví mlieko, ale má problém prezliecť dieťa kvôli poškodenej motorike. K detskému lekárovi chodievajú spoločne, avšak matka nedokáže hore kopcom vytlačiť kočík, dieťa v kočíku nezapne. Matka má s dieťaťom vytvorený dobrý vzťah. Rodičia spoločne komunikujú len minimálne, majú medzi sebou konflikty, podania rieši aj polícia. Dieťa v čase šetrenia spalo v postieľke v spálni. Počas opakovanej návštevy v domácnosti bol prítomný zase otec s mal. dieťaťom, podľa jeho vyjadrenia matka ráno odišla do mesta, v domácnosti však prespala. Pred odchodom dala dieťaťu fľašu mlieka. Preukázal navarenú polievku pre dieťa, kuracie mäso s ryžou. Maloletá bola čisto a vhodne oblečená. V domácnosti bolo čisto a poriadok. Šetrenie bolo vykonané aj na adrese starej matky p. C. H., bytom F. X. F. X. H.E. XXXX/A, ktorá je zamestnaná ako predavačka v F.R. X. F.. Matka maloletého dieťaťa bola požiadaná, aby sa tu tiež v deň šetrenia zdržala za účelom pohovoru. Bolo zistené, že vzťah medzi matkou a starou matkou je na primeranej úrovni, stará matka je ochotná pomôcť svojej dcére v prípade potreby so starostlivosťou o maloleté dieťa. Obýva 3-izbový zriadený byt, hygiena bola na veľmi dobrej úrovni. Matka maloletého dieťaťa pri pohovore uviedla, že čo sa týka starostlivosti o dieťa, je schopná sa o dieťa postarať, ale odkedy začalo súdne konanie, otec jej v starostlivosti o dieťa bráni a dochádza medzi nimi ku konfliktom. Stalo sa, že keď bola v obývačke, vylial na ňu vodu, nadáva jej, vysmieva sa jej. Ona však dokáže vyprať, uvariť, ráno keď dieťa vstane pripraví mu raňajky, keď jej priateľ dovolí, uvarí aj obed. Inak obed varí otec dieťaťa, resp. stará matka, matke to nie je umožnené, obed varí len pre seba. O svoje druhé dieťa R. L. sa stará t. č. jeho otec O. L., pokiaľ si ona nevyrieši svojej osobné problémy. Maloletého R. každý druhý týždeň v piatok dovezie jeho otec a matka s ním trávi čas v domácnosti svojej matky C. H. do nedele, resp. do pondelka. Čo sa týka povahových vlastností otca mal. V. uvádza, že je direktívny, prísny, nadáva aj svojej matke, tá sa ho bojí. Požíva alkohol, denne pije pivo a tvrdý alkohol, navštevuje kamarátov, resp. oni chodia k nemu do domu. Stalo sa, že bol v stave opitosti, vzal dieťa na ruky a to mu spadlo na zem. K dieťaťu sa však správa veľmi dobre, o dieťa sa dokáže postarať. Príjem matky pozostáva z invalidného dôchodku vo výške 180 €, prídavku na maloletého R. vo výške 24 € a kompenzácií na ošatenie vo výške 19 €. Čo sa týka zdravotného stavu matky, podľa vyjadrenia matky, tento sa v poslednom období výrazne zlepšil, nenavštevuje odborných lekárov, užíva len lieky na prekrvenie od neurológa. Vo veci starostlivosti o maloletého R. L. bol na úrade vypočutý jeho otec O. L., ktorý uviedol, že maloletý Samuel bol rozsudkom zverený jeho matke, avšak po tom čo ochorela, sa začal o dieťa starať on, čiže starostlivosť zabezpečuje od apríla 2018. Maloletý začal navštevovať ZŠ na Ž. Y. Č., predtým navštevoval ZŠ Y. V.. Po výraznom zlepšení zdravotného stavu u matky dieťaťa mal v tomto roku nastúpiť do ZŠ do V., avšak matka ho požiadala, aby maloletý zostal ešte u neho, nakoľko nechce, aby dieťa bolo s matkou v V., pretože v jej vzťahu nastali problémy a má záujem na tom, aby dieťa nebolo svedkom hádok a nedorozumení medzi ňou a partnerom. Maloletý R. svoju matku v V. začal pravidelnejšie navštevovať od začiatku tohto roka, kde tu počas víkendov aj prespával. Keď prišiel od matky k otcovi, sa na nič nesťažoval. V poslednom období sa s matkou stretávajú v byte starej matky p. H. v F. X. F.. ÚPSVaR Čadca, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, nedokázal na základe doložených potvrdení posúdiť, resp. vyjadriť jednoznačné stanovisko k tomu, či matka vzhľadom na svoj zdravotný stav dokáže plnohodnotne zabezpečiť starostlivosť o v tom čase 1,5-ročné dieťa, preto úrad doporučil vypočúť svedkov, resp. odborných lekárov matky alebo vykonať znalecké dokazovanie na preukázanie alebo vyvrátenie tvrdení, ktoré uvádza matka vo vzťahu k otcovi.

7. Súd vypočul na pojednávaní oboch rodičov dieťaťa a rovnako tak prezentovali svoje stanoviská aj ich právni zástupcovia:

8. Otec zotrval na svojom stanovisku, dieťa žiadal zveriť sebe, tak ako v pôvodnom návrhu. Uviedol, že nepožíva alkoholické nápoje a dcérou nevodí do krčmy, ako to uvádzala matka. Matka dieťaťa nedokáže rozoznať, čo je pre dieťa dobré, dáva mu potraviny, ktoré jej spôsobujú zažívacie problémy, nedokáže vyhodnotiť čo môže a čo nie. Jej trestné oznámenia boli postúpené jeho rezortu, nakoľko pracuje ako vojak. Matka nedokázala dieťa prebaliť, mala problémy aj s obliekaním dieťaťa. On jej nebránil, aby vykonávala určité práce. Poukazoval na jej časté odchody z domácnosti, keď bývala v V.. Matka v tom čase nekočíkovala dieťa. Mal vedomosť, že matka je psychiatrickým pacientom. Doposiaľ bol realizovaný styk, teda od toho posledného pojednávania na základe vzájomnej dohody, kde prebiehal styk od soboty do nedele, kde on doviezol dieťa okolo 9:00 hod. a v nedeľu si po dieťa prišiel. Vo väčšine prípadov to bolo deklarované, že to bude v prítomnosti starej matky. Nemal vedomosť, či to naozaj tak bolo áno alebo nie. Pokiaľ sa domáhal vydania potvrdenia, spočiatku mu bolo vydávané nejaké čestné prehlásenie, neskôr do skĺzlo do fázy dehonestácie a v podstate osobných invektív a urážok. Dieťa ako také pokiaľ prichádza od matky, je rozhodené. Po dvoch dňoch sa dožaduje nadmieru jedla, prichádza veľmi unavené. Zaspáva už v sedačke, pokiaľ ide v aute. Prejavuje sa u neho porucha reči, resp. má tendenciu, má poruchu reči, pričom toto musí následne opravovať, resp. ho usmerňovať. Otec v čase pojednávania uviedol, že opäť už pracuje ako profesionálny vojak, jeho príjem je 1.600,- Eur mesačne. Nemá žiadne úvery, pôžičky, má bežné výdavky spojené s chodom domácnosti a s údržbou domu. V spoločnej domácnosti aktuálne žije so svojou priateľkou tak na 90 %, je taktiež zamestnaná, jej príjem je asi 600,- Eur mesačne. Jeho priateľka sa nepodieľa na chode spoločnej domácnosti, žije u neho iba tak. Vo vzťahu k maloletej uviedol, že dieťa má bežné výdavky a to na škôlku, doposiaľ to bolo 25,- Eur, tohto času je to 20,- Eur, hradí stravu mesačne 40,- Eur, na hygienu, obuv, ošatenie bežne 50,- Eur mesačne. Matka doposiaľ neuhradila žiadnu sumu na výživné.

9. Právna zástupkyňa otca zotrvala na podanom návrhu, jej vyjadrenia boli totožné ako stanovisko otca, poukazovala na nedostatky vo vzťahu k vypracovaným znaleckým posudkom v konaní a mala zato, že nie je možné dieťa zveriť pri stanovenej diagnóze matke do výlučnej starostlivosti a styk navrhla upraviť výlučne v prítomnosti tretej osoby v nezmenenom rozsahu s tým, aby súd vzal do úvahy aj príjem, ktorý nadobudla matka od otca z titulu výplaty za investície do rodinného domu. Vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu poukazovala na článok stiahnutý z internetu www.psychiatriepropraxi.cz <<http://www.psychiatriepropraxi.cz/>>, tak ako ho vypracoval G.. H.. K. E., M.. V tomto článku sa poukazuje na konkrétne ochorenie, ktorým aktuálne trpí aj samotná matka maloletého dieťaťa. Vo vzťahu k znaleckému dokazovaniu znalecký posudok H.. Š. je rozporuplný vo vzťahu napríklad aj k tomuto článku, pretože tam hodnotila skutočnosti, ktoré následne vyzneli rozporne. Vo vzťahu k tomuto je preukázané, že nie je schopná starať sa matka samostatne o dieťa. Pokiaľ to je tvrdené, je to rozporné. Na znalecké posudky - ide o znalecký posudok H.. F. a H.. O., ktorý je súčasťou spisu, by mal súd prihliadať minimálne ako na listinný dôkaz. Vo vzťahu k tomuto posudok ako taký je skreslený a pre toto konanie sa javí ako irelevantný. Matka sama seba nevníma kriticky. Všetky trestné oznámenia, ktoré podávala vo vzťahu k samotnému otcovi dieťa, boli zastavené. Samotná matka zneužívala svoje postavenie. Čo sa týka tvrdenia aj matky vo vzťahu k nadmiernemu požívaniu alkoholu, poukazuje na náhodné dá sa povedať návštevy kolízneho opatrovníka, pričom bolo zistené, že to bolo realizované na pokyn súdu, kedy mal otec byť podozrivý z nadmierneho požívania alkoholu, avšak ani jedno z tohto sa nikdy nepreukázalo, pričom iba takéto tvrdenie matky považuje za očierňovanie otca dieťaťa. Otec sa k matke nikdy rozporne zle nesprával, rovnako ju netýral ani fyzicky a ani psychicky, na aktuálnu diagnózu F06.8, čo je kognitívna porucha, matka aktuálne naďalej trpí. Pokiaľ matka poukazuje na vzťah maloletej V. s bratom R., otec maloletého R. sám uviedol, pričom toto je konštatované niekde aj v zápisnici z pojednávania, že si nevedel predstaviť, že by matka mohla zvládať základnú školskú dochádzku dieťaťa a zároveň ani nesúhlasil so zverením dieťaťa do starostlivosti matky, pričom spochybňoval jej schopnosť starať sa o syna. Vzhľadom na vykonané dokazovanie a to najmä na znalecké posudky ako aj na listinné dôkazy, ktoré boli v tomto konaní prezentované, ako aj na výsluch účastníkov tohto konania, predložené listinné dôkazy, či už zo strany otca alebo zo strany matky, žiadala, aby súd maloletú zveril do osobnej starostlivosti otca s tým, že upraví styk matky s dieťaťom tak, že matka bude oprávnená stretávať sa s maloletou každý druhý, dajme tomu každý páry kalendárny týždeň od piatka od 15:00 hod. do nedele do 18:00 hod. vrátane prespania a to za prítomnosti inej dospeléj osoby. Čo sa týka výživného, tu otec vzhľadom na skutočnosť, že matka popri teda príjme, ktorý v tomto konaní deklarovala, má aj úspory minimálne v hodnote 20.000,- Eur, ktoré úspory predstavujú vrátenie investícií, ktoré matka svojho

času investovala počas trvania spoločnej domácnosti do domácnosti otca a tieto jej boli na základe ich vzájomnej dohody v roku 2021 vrátené. Navrhla, aby matka bola povinná mesačne prispievať na výživu maloletej v sume 60,- Eur a to aj s prihliadnutím práve na disproporciu v príjme tak otca ako aj matky. Poukázala na závery znaleckého posudku H.. Š. a to najmä na odpoveď na otázku č. 1) a 2), z ktorej vyplýva, že matka trpela a v súčasnosti trpí duševnou chorobou organicky podmienenou poruchou osobnosti na podklade ischemického poškodenia mozgu. Nakoľko tento znalecký posudok, keďže otázky kládla len matka, nezahŕňa aj popis toho, akým spôsobom sa táto duševná choroba u matky prejavuje alebo môže prejavovať, poukázala na článok docenta E., ktorý laickým a zrozumiteľným spôsobom popísal práve to, ako sa duševné choroby tohto typu u pacientov prejavujú, pričom z toho, čo otec od počiatku tvrdil v tomto konaní, možno v podstate nájsť v konaní matky ním popisovanom práve tieto typické príznaky duševnej choroby popísanej samotnou znalkyňou, voči ktorej záverom matka nepodala žiadne námietky a ani žiadne vyjadrenie, to znamená, že podľa môjho názoru s nimi súhlasí. Odmietla obvinenia zo strany právnej zástupkyne matky, že robia z matky nejaké psychiatrické monštrum, vychádzali z toho, čo je v závere znaleckého posudku jednoznačne napísané v odpovedi na otázku č. 1) a 2) a čo vyplýva aj z obsahu znaleckého posudku, kde sa nachádzajú aj záznamy z psychiatrickej ambulancie, ktorú matka navštevuje, preto sa nejedná o krivé obvinenia otca. To, že matka následne v tomto konaní začala odmietať psychiatrickú liečbu z dôvodu, aby sa v tomto konaní mohla prezentovať ako osoba plne zdravá, ešte neznamená, že u nej organická choroba popísaná znalkyňou v podanom znaleckom posudku nie je prítomná. Trpí ňou podľa znalkyne aj v súčasnosti. Rovnako tak v otázke zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti otca poukázala na odpoveď znalkyne na otázku č. 7), kde vyslovene hovorí, že za rizikové považuje u matky prekročenie jej schopností zvládať záťaž, ktorú prináša každodenná starostlivosť o dieťa, nakoľko jej záťažová a frustračná odolnosť sú limitované, znížené, pri trvalých následkoch ischemického poškodenia mozgu. Zdôrazňujem, že sa jedná o trvalé následky, nie o následky, ktoré by mohli u matky pominúť, ako to tu prezentuje opakovane v konaní, s oslabením adaptačných mechanizmov zvýšenou emočnou zraniteľnosťou. Samotná znalkyňa odpoveďou na túto otázku, ktorá jej bola položená zo strany matky, vníma za rizikovú každodennú starostlivosť matky o dieťa, čo vylučuje ten návrh matky o to, aby dieťa bolo zverené do jej osobnej starostlivosti.

10. Matka v rámci svojej výpovede trvala na tom, že je schopná sa sama postarať o dieťa, všetko okolo maloletej dokáže urobiť, riadne sa vie o ňu postarať, otec dieťaťa jej to však neumožňoval. Bránil jej v tom, lebo sa o V. bál, chcel všetko robiť iba on, aby sa ukázal, aký je otec. Napadol ju, keď prišiel opitý, ona jeho vôbec nenapadla. U psychiatra bola iba pre súdne účely, ak aj predtým išla k psychiatrovi, nevedela, preto tam išla, lebo jej otec dieťaťa povedal, že nebude môcť jej syn Samko k nim chodiť domov. Mala predpísaný liek na plačlivosť, psychiatricka u nej nič nezistila. Otec dieťaťa do pohostinstva v priebehu týždňa nechodí, deje sa tak cez víkendy. Mala vedomosť, že otec dieťaťa má novú partnerku, počula ich spolu telefonovať. Ona je sebestačná, strihanie nechťov však nedokáže, ale inak urobí úplne všetko. Sama si vybavovala všetky veci ako banky, sociálku. Lieky neužívala, pretože z nich mala problémy, napríklad gynekologické. Matka súdu predložila list, na ktorom boli uvedené nadávky, ktoré jej hovoril otec maloletej (č.l. 134 spisu). V rámci výpovedi popisovala situácie, ktoré sa stali počas spolužitia s otcom dieťaťa.

11. Právna zástupkyňa matky nesúhlasila s podaným návrhom, žiadala dieťa zveriť matke za súčasnej úpravy práv a povinností k dieťaťu v zmysle ich písomných podaní. Zotrvala na tom, aby súd vypočul ako svedkov Z. Š., A.. B. B., C. H., ktoré mali preukázať nielen to, že sa dokáže matka o dieťa postarať, ale svedkyňa B. mala vidieť to, ako otec popíja alkohol. Matka je schopná riadne sa postarať o maloleté dieťa a vykonávať všetky úkony s tým spojené. Po zdravotnej a nielen zdravotnej, telesnej, ale aj psychickej stránke sa cíti úplne v poriadku, o čom svedčia aj vyjadrenia konkrétnych lekárov, ktoré predložili do súdneho spisu ako konkrétne správy. Zároveň na tento účel navrhuje vypočuť v konaní svedkov. Nestotožnili sa vôbec s vyjadreniami otca, ktorý tvrdí, že mal byť napadnutý jej klientku 5.10.2019. Matka je na dieťa citovo naviazaná. S otcom dieťa bývala v podstate iba k vôli tomu, aby mohla byť s maloletým dieťaťom, pretože nechcela stratiť s ňou žiaden kontakt. Pokiaľ poukazoval otec, že predložil súdu dôkaz o tom, že vykonával zbierku, nebol jediný, ktorý túto zbierku vykonával. Situácia, ktorá nastala po pôrode, keďže nebol liečený zápal pľúc a v dôsledku toho vzniklo ochorenie u samotnej matky dieťaťa, malo za následok, že sa o dieťa musel starať otec, čo sa javí ako logické, pretože ide o biologického otca, ktorý poskytoval starostlivosť nielen dieťaťu ako maloletej dcéry, ale rovnako tak aj matke. Po stránke starostlivosti čo sa týka o matku, chce poukázať iba na to, že taktiež aj logopedička uviedla, že dá sa povedať, že ide o medicínsky zázrak podľa toho, aký bol zdravotný

stav samotnej matky. Pokiaľ má aj zhoršenú artikuláciu, toto sa iba vyvíja, dá sa to jednoznačne ešte napraviť. Poukazuje na to, že otec požíva alkoholické nápoje, opakovane odchádza taktiež on z domu, teda nie je zrejmé, kto sa má o dieťa starať v tomto rozhodnom období. Zároveň poukazuje na to, že matka má vytvorené podmienky pre výchovu a starostlivosť o dieťa. Poukazuje na predložené stanovisko jej matky C., ktorá uviedla, že môže bývať matka u nej. Dieťa tam má vytvorené podmienky. Rovnako tak sa môže stretávať v tomto priestore aj v tomto byte so svojim bratom, ktorý má osem rokov, ktoré dieťa má matka z predchádzajúceho vzťahu z manželstva. Syn uviedol, že vlastne nechce chodiť do V., pretože tam nemá vytvorené podmienky. Zároveň otec maloletej Tatiany sa vyjadroval vulgárne na adresu syna. Navrhla v danej veci vykonať znalecké dokazovanie znalcom z odboru klinickej psychológie a psychiatrie. Nemožno zanedbať to, že vlastne dieťa má právo nielen na otca, ale aj na matku. V čase rozhodovania súdu k poslednému pojednávaniu matka dieťaťa bývala u matky, má tam vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloleté dieťa, čo je preukázané zo správy kolízneho opatrovníka. Maloleté dieťa vozil otec a je tam od soboty do nedele, teda tam prespáva, predložila súdu fotografie, ktoré preukazujú aj súrodenecký vzťah o starším synom, so synom R., pričom matka si zariadila, aby maloletý R. bol v prítomnosti malej V. v tom čase, kedy vlastne je maloletá s ňou, pričom je vhodné, aby bol takýto vzťah medzi súrodencami budovaný. Pokiaľ súd na predchádzajúcom pojednávaní uvádzal vo vzťahu k rozšírenému styku cez bežný deň, s poukazom na to, že bol mesiac október a otec nepúšťal matku do domu, matka si nevedela predstaviť, akým spôsobom by takto ten styk mal prebiehať, keď takéto niečo využívané nebolo. Maloletá napriek tomu bola spokojná v jej prítomnosti a v starostlivosti. Čo sa týka invektív k tvrdeniam, resp. k písomnému podaniu, kde by mala mať matka znížené IQ, pričom samotná právna zástupkyňa pozná matky, ktoré majú taktiež nízke IQ, ale sú veľmi dobré matky a dokážu sa o deti postarať. Vo vzťahu k týmto tvrdeniam poukazuje, že toto priamo vybudilo matku k tomu, aby ešte viac začala na sebe pracovať, pričom matka sa bude snažiť nájsť si zamestnanie aj v budúcnosti, pričom má záujem osamostatniť sa. Právna zástupkyňa za matku poukázala na znalecké posudky, ktoré sú vypracované aktuálne, teda ku dňu rozhodovania a súd by mal z ich vychádzať. V rámci záverečného prednesu navrhla, aby súd zveril maloletú V. do výlučnej osobnej starostlivosti matky s tým teda, že sa zároveň určí aj výživné. Vzhľadom na tie skutočnosti, kde sa prezentovalo, že otec má príjem 1.600,- Eur mesačne čistého, navrhla stanoviť výživné vo výške 350,- Eur mesačne k rukám matky a styk navrhla upraviť tak, ako si ho navrhol otec, teda že každý páry víkend od piatku 15:00 hod. do nedele 18:00 hod., ďalej upravila letné prázdniny, prvý mesiac júl by mohla byť u otca, druhý augustový by mohla byť u matky, Vianoce by sa mohli striedať tak, že v páry rok by bola na Vianoce u otca, nepáry u matky, teda tak, aby mohli spolu tráviť rodičia aj Vianoce. Čo sa týka vykonaného dokazovania, jednoznačne súd môže presvedčiť vychádzajúc zo znaleckých posudkov H.. E. Ď., psychológa ako aj H.. G. Š. z odboru psychiatrie, ako aj z lekárskej správy psychiatričky H.. Č., správa je založená v spise, že závery posudkov sú také, že matka je bez príznakov vážnej duševnej poruchy, s prihliadnutím na zdravotný stav matky v tom čase je spôsobilosť vykonávať osobnú dennú starostlivosť maloletej aktuálna, to znamená, že nie je oslabená a čo sa týka tej verbálnej komunikácie, myslí si, že nie je takou vadou, ktorá by bránila biologickej matke vychovávať a starať sa o svoju maloletú dcéru, ktorú má nesmierne rada a pre ktorú má vytvorené podmienky pre jej zdravý a harmonický vývoj.

12. V priebehu konania zo strany kolízneho opatrovníka boli súdu adresované písomné podania matky, v ktorých kolízneho opatrovníka opakovane informoval o nadmernom požívaní alkoholu u otca. Na podklade týchto zistení v záujem náležitého zistenia skutkového stavu súd požiadal kolízneho opatrovníka (v čase ešte pred výsledkom psychiatrického vyšetrenia) o zistenie stavu v rodine maloletej a tvrdení matky. Kolízny opatrovník podal správu (č.l. 289 spisu) zo dňa 18.5.2020, v ktorej uviedol, že šetrenie v domácnosti rodičov mal. dieťaťa bolo vykonané dňa 16.5.2020 (sobota) cca o 21.50 h. Na zvonenie spočiatku nikto nereagoval, matka ani na mobilný telefón, podľa vyjadrenia otca už spala. Po niekoľkých minútach z garáže vyšiel otec E. M.. Bol oboznámený s dôvodom návštevy v rodine. Pri pohovore nejavil známky požitia alkoholu. Uviedol, že v tento deň prišiel z nemocnice, kde bol s mal. dieťaťom hospitalizovaný dva dni, nakoľko mal. mala črevné problémy - hnačku. Bol požiadaný, aby umožnil k nahliadnutiu priestory v garáži a pivničné priestory. Všade bolo čisto a poriadok. Pracovníci nahliadli aj do pivnice, kde vedľa paliva bolo cca 10 - 20 plechoviek piva, ktoré ako uviedol otec dieťaťa, má k dispozícii pre pracovníkov, ktorí mu pomáhajú s realizáciou kanalizácie. Šetrenie bolo vykonané aj niekoľko dní predtým, t.j. 13.5.2020 cca o 10.00 h. V domácnosti sa nachádzal otec, dieťa a stará matka. Matka bola asi v meste, niekedy napíše odkaz. Pri pohovore nejavil žiadne známky požitia alkoholu. O dieťa bolo postarané, vozilo sa na autíčku, bolo pokojné, čisté, upravené. Na stolíku malo nakrájaný chlebík a šunku. Bez prítomnosti otca sa stará matka p. M. vyjadřila, že otec sa o dieťa riadne stará, polievku uvarí buď otec alebo matka, matka dieťa vie prebaľiť, oprat', dieťa však nekúpe. Poprela, že

by jej syn - otec dieťaťa požíval alkoholické nápoje vo zvýšenej miere. Otec ďalej uviedol, že bol s maloletou u lekárky - mala hnačky a matka jej aj napriek tomu dala vypiť mlieko. Matka sa dňa 18.5.2020 telefonicky skontaktovala s odd. SPODaSK, bola upovedomená o šetrení v domácnosti. Uviedla, že dňa 17.5.2020 bol otec mal. detí zase pod vplyvom alkoholu a nadával jej. Z pohovoru s vyšetrovateľom OR PZ Č. A.. Š. bolo zistené, že trestné konanie vo veci zločinu týrania blízkej a zverenej osoby vedeného pod č. Č.-S.-XXX/X-Y.-M. nie je ukončené, súčasťou spisu má byť znalecký posudok vypracovaný psychiatrom a psychológom. Úrad vykonal v rodine viaceré šetrenia, počas ktorých otec mal. dieťaťa nikdy nebol pod vplyvom alkoholu. Nakoľko z mailových správ matky vyplýva, že otec požíva alkoholické nápoje, bolo jej podané poradenstvo v tom, aby si zabezpečila svedkov, ktorí jej uvedené skutočnosti potvrdia, resp. sa súdu písomne vyjadria. Ďalej pracovníčka SPODaSK matku dňa 13.4.2020 požiadala, aby pracovníčku telefonicky kontaktovala, resp. zaslala SMS správu na súkromný mobil, pokiaľ otec bude značne pod vplyvom alkoholu, pokiaľ možno nie v nočných hodinách. Dňa 23.4.2020 matka zaslala mail, v ktorom uviedla, že otec bol pred niekoľkými dňami opitý a povedal jej, že ju zastrelí. Opakovanie 7.5.2020 o 23.24 hod. mailom uviedla, že otec prišiel s dcérou z vonku pripitý a opäť odišiel. Následne dňa 8.5.2020 o 22.39 hod. uviedla, že prišiel a mal zase vypité. Úrad šetrenie nevykonal, nakoľko matka zaslala tieto informácie v nočných hodinách.

13. Na podklade informácie kolízneho opatrovníka si súd zabezpečil znalecký posudok vypracovaný pre účely vyšetrovania na Okresnom riaditeľstve PZ Čadca v rámci trestného konania v prípravnom konaní, kde bolo vedené konanie pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zákona, kde vypracoval posudok J.. C. O. pod č. XX/XXXX (č.l. 304 - 321). Znalec v závere znaleckého posudku uviedol, že klinicky práve u nej bola diagnostikovaná organická zmena osobnosti. Znalec vyjadril presvedčenie, že motiváciou u H. H. je zverenie maloletej dcéry do jej osobnej výchovy a vzájomné podávanie trestné oznámenia s poukazom na týranie sú toho prostriedkom. Je tu snaha o vzájomnú diskreditáciu vo veci spôsobilosti výchovy spoločného dieťaťa. Znalec uviedol, že vzťah k okoliu má matka naivný, nekritický. Celková úroveň duševného a mravného vývoje poškodenej H. H. je narušená a poškodená.

14. Matka prostredníctvom právnej zástupkyne predložila súdu záznam o vyšetrení u psychiatra H.. Č. L. (č.l. 373 a nasl.) z ktorého vyplynula diagnóza kognitívna porucha na organickom podklade, ako i ďalšie totožné informácie už z predchádzajúcich vyšetrení a to u matky zistený sťažný verbálny kontakt pre dysartriou, reč, je horšie zrozumiteľný, myslenie bradypsychické. Matka u lekárky uvádzala, že nepotrebuje žiadny doprovod, všetko si nakúpi, postará sa o domácnosť, navarí a podobne. H.. Č. na výzvu súdu uviedla, že pacientka tam bola iba 1x a otázka, či jej umožňuje zdravotný stav starostlivosť o dieťa vo veku v tom čase 2 rokov by s mala zodpovedať na základe znaleckého skúmania znalcami z odboru psychológia a psychiatria.

15. Súd za účelom zistenia skutočného stavu nariadil znalecké dokazovania a to nielen znalcom z odboru psychológie ale i psychiatrie (tento posudok dodatočne), pričom v rámci psychologického posúdenia sa tomuto podrobili obaja rodičia v rámci psychiatrického posúdenia rovnako.

16. Znalec J.. E. Ď. (odbor psychológia) vypracoval vo veci znalecký posudok č. 15/2020 (č.l. 211-244 súdneho spisu), pričom u oboch rodičov stanovil flegmatický temperament so zvýšeným Iži skóre. Matka je bez príznakov vážnej duševnej poruchy, myslenie je obsahovo simplexnejšie, kontakt s realitou je zachovaný, v osobnosti sú prítomné tendencie javiť sa sociálne žiaduco. Afektivita je kolísavá. Otec je bez príznakov vážnej duševnej poruchy, intelekt je v hornom pásme priemeru, momentálna nálada v norme, asertivita osobnosti nie je akcentovaná črtou, myslenie bez vážnych kognitívnych porúch, tendencia javiť sa v sociálne žiaducom smere. Otec je aj naďalej spôsobilý, aby zabezpečoval osobnú starostlivosť o maloletú. Je schopný zabezpečiť vhodné podmienky pre jej psychomotorický vývin, vrátane rozvoja verbálnej komunikácie. S prihliadnutím na zdravotný stav matky je spôsobilosť vykonávať dennú starostlivosť maloletej aktuálne oslabená, najmä čo sa týka verbálnej komunikácie maloletej, vzhľadom k tomu, že u matky pretrváva orálna apraxia stredne ťažkého stupňa v štádiu výrazného zlepšovania aj dyzartria. Znalec odporučil osobnú starostlivosť o maloletú zveriť otcovi a zároveň navrhol upraviť styk s matkou každý druhý víkend a 1 až 2 pracovné dni v týždni kedy nebude maloletá u matky. Neskôr prípadne zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

17. Otec doručil súdu vyjadrenie k znaleckému posudku (čl. 277 a nasled.), v ktorom uviedol, že znalec sa stotožnil s návrhom otca na zverenie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti. Poukázal na to, aby

aspoň v adaptačnej fáze bola prítomná pri styku stará matka dieťaťa, ktorá zohráva dôležitú úlohu, matka sa k nej presťahuje, dieťa môže byť plačlivé, čo môže vyvolať prudké reakcie. Matka po záveroch znalca sa začala správať v dome neznesiteľne, rozvíja veci, správa sa agresívne, je vulgárna, vyvoláva konflikty a to aj pred maloletou, čo preukazuje správnosť záverov znalca o jej emočnej labilite s nižšou sebareguláciou a súčasne i o agresívnym správaní, ktorým ohrozuje maloletú. Otec dieťaťa pozná matku, poznal veľmi dobre jej zdravotný stav a nakoľko naďalej žili v spoločnej domácnosti, pozná aj jej správanie a nesúhlasil s tým, že sa stav matky zlepšoval.

18. K znaleckému posudku č. XX/XXXX, ktorý bol vypracovaný J.. E. Ď., matka doručila vyjadrenie, v ktorom tento posúdila za nedostatočný, nakoľko klinický psychológ nedokáže dostatočne posúdiť fyzický či psychický stav matky maloletého dieťaťa, pretože znalec svoje psychologické vyšetrenie hodnotí z iného pohľadu ako psychiater a všeobecný lekár. Preto takéto odborné stanovisko môže po dôslednom vyšetrení podať jedine všeobecný lekár a psychiater. Jedine na základe takéhoto odborného vyšetrenia je možné zodpovedať otázku, či je matka spôsobilá vykonávať osobnú starostlivosť maloletej Tatiany. Súd sa predsa nemôže uspokojiť a rozhodovať na základe starých lekárskejších správ, ktoré sú súčasťou dotknutého znaleckého posudku (niektoré dokonca ešte z roku 2018), ale naopak mal by vychádzať zo súčasných a aktuálnych lekárskejších správ, ktoré preukazujú reálny a aktuálny zdravotný stav matky v čase rozhodovania súdu. Ako ďalší dôvod, pre ktorý považuje znalecký posudok za nedostatočný a neobjektívny je ten, že znalec vykonal u matky nasledovné testy: MMSE, Baum test, ROR, Hand test, EOD a Test Dokončovania viet (všetky uvedené v II. 2 posudkovej časti znaleckého posudku na strane 27), prečo u otca vykonal iba test ROR, Hand test, EOD a Test Dokončovania viet (všetky uvedené v II. 2 posudkovej časti znaleckého posudku na strane 28 a 29), z čoho vyplýva, že u otca chýba test MMSE a Baum test - v porovnaní s testovaním matky. Takéto vyhodnotenie a vyšetrenie je zjavne neobjektívne. Z vyjadrenia matky, ktorá sa vyšetrenia zúčastnila rovnako ako otec, vyplýva, že otec sa týmito chýbajúcim testom takisto ako ona podrobil, avšak v znaleckom posudku absentuje ich vyhodnotenie. V znaleckom posudku tiež absentuje skutočnosť, že otec pracuje ako profesionálny vojak, čiže znalec vôbec nevyhodnotil a nebral do úvahy aktuálne zamestnanie otca. V tejto súvislosti chce matka tiež poukázať na to, že pokiaľ sa otec v najbližšej dobe rozhodne opäť nastúpiť do práce a súd zverí maloletú do starostlivosti otca, kto sa bude o maloletú V. starať v čase, keď bude otec v práci. Pokiaľ sa bude o maloletú V. v tomto čase starať jej stará matka C. M., potom matka maloletej zdôrazňuje a upozorňuje na to, že samotná C. M., ktorá s nimi býva v spoločnej domácnosti, nie je spôsobilá (fyzicky) sa o maloletú starať vzhľadom na jej vysoký vek a zdravotný stav, pričom ona samotná by potrebovala opatrovanie a je odkázaná na bývanie u svojho syna, pretože on je vlastníkom rodinného domu, v ktorom žijú v spoločnej domácnosti. Znalecký posudok považuje za nedostatočný aj z toho dôvodu, pretože sa v ňom znalec vôbec nezmenil a nezaoberal skutočnosťou, že otec matku psychicky a fyzicky týra, vyhráža sa jej, manipuluje ňou a nadmerne pije alkoholické nápoje. Majú zato, že ako znalec z odboru psychológie by mal tieto skutočnosti pri svojom vyšetrení brať na vedomie a skúmať ich, pretože pri svojom vyšetrení respektíve v znaleckom posudku sa ani len nezmenil, či sa u matky nemôže prejavovať syndróm týranej ženy. Podotýkame tiež, že v tejto súvislosti momentálne prebieha trestné konanie na OOPZ Č. pod sp. zn.: Č.: S.-XXX/X-Y.-M.-XXXX. Podľa názoru matky takáto osoba nemôže mať dobrý vplyv na vývoj maloletej V..

19. V podaní doručenom 20.5.2020 vo vzťahu k vyjadreniam oboch rodičov prostredníctvom právnych zástupcov doručil znalec J.. Ď. vyjadrenie, v ktorom zotrval na podanom posudku, nesúhlasil s tým, že je neobjektívny, otec sa BAUM testu a testu MMSE nepodrobil, nakoľko týmto testom sa snažil zistiť organický psychosyndróm u matky. Ako znalec mal úlohu zodpovedať otázku čo do spôsobilosti rodiča vykonávať osobnú starostlivosť, nie vo vzťahu k zamestnaniu otca. Úlohou znalca nebolo sa vyjadriť, či je schopná matka sa starať o dcéru vzhľadom na jej zdravotný stav. Rovnako tak závislosť otca na alkohole môže zistiť iba znalec psychiater.

20. Ošetrojúca lekárka dieťaťa v správe (č.l. 409) uviedla, že s dieťaťom na všetky prehliadky chodil otec, matka bola iba ako doprovod.

21. Rodičia spolupracovali aj s S. O., kde sa snažili prostredníctvom odborných metód prispôsobiť sa novovzniknutej situácii resp. zabezpečiť pomoc rodine a dieťaťu s cieľom zabezpečiť zefektívnenie komunikácie medzi členmi, zvýšenie adaptability na fungovanie rodiny a podobne. Zo správ vyplynulo, že otec dieťaťa dokáže plnohodnotne saturať potreby maloletej, na adekvátnej úrovni dokáže zabezpečiť starostlivosť aj matka, hoc otec argumentoval, že iba v jeho prítomnosti s prihliadnutím k

jej zdravotnému stavu. Kontakt matky s dcérou bol v tom čase minimálny, S. O. odporučilo vytvárať bezpečnú vzťahovú väzbu s oboma rodičmi a v záujme maloletej Tatiany je tiež dôležité, aby rozvrh starostlivosti medzi rodičmi bol konzistentný a bezproblémovo dodržiavaný, aby rodičia navzájom si zachovávali pozitívny obraz toho druhého rodiča.

22. V rámci zisťovania informácií vo vzťahu k trestným stíhaniam oboch rodičov (oznámenia podávané vzájomne) mal súd preukázané, že tiež vo veci Okresného riaditeľstva PZ Č. bol vypracovaný znalecký posudok psychiatrom H.. R. F. pod č. XXX/XXXX, ktorý posudok si súd v rámci úradnej činnosti vyžiadal z polície a o výsledkoch psychiatrického vyšetrenia matky informoval oboch rodičov ako i kolízneho opatrovníka. Znalec v tomto posudku (pozn. súdu vypracovaný však pre účely trestného konania a posúdenie matky vo vzťahu k zisteniu duševného stavu poškodenej matky- svedka) uviedol, že "svedkyňa H. H. trpí duševnou poruchou, jedná sa o vážnu duševnú poruchu, následkom tejto poruchy boli a sú znížené jej vnemové, pamäťové a reprodukčné schopnosti. Svedkyňa H. H. trpí duševnou poruchou, ktorá v čase vyšetřovaného skutku okrem iného zásadným spôsobom skresľovala jej vnímanie a interpretáciu blízkych interpersonálnych vzťahov, čo má za následok tendencie zveličovať prežitie, prípadne aj reprodukovať okolnosti, ktoré sa nestali (Užívanie, či neužívanie liekov je vo vzťahu k uvedenému irelevantné.) Podľa záverov posudku svedkyňa H. H. netrpela a ani netrpí žiadnou takou duševnou poruchou, ktorá by mohla byť následkom psychotraumatizácie typu týrania (a to aj výslovne aj v prípade, že by sa vyšetřovaný skutkov popisovaný v uznesení zo dňa 2.1.2020 stal tak, ako je tam uvádzané). Akékoľvek duševné ťažkosti svedkyne v období od jari 2018 až do súčasnosti sú vo výlučnej príčinnej súvislosti s ťažkým poškodením mozgu, ktoré nastalo počas jej dýchania na jar 2018".

23. Právna zástupkyňa matky nesúhlasila so závermi tohto znaleckého posudku (vyjadrenie č.l. 508 a nasl.) a trvala na dokazovaní (pôvodne návrh vzniesol aj otec), aby sa preukázalo, že matka je spôsobilá vykonávať riadnu starostlivosť o maloletú V..

24. Súd preto doplnil dokazovanie pre účely rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloletú Tatianu aj o posudok pre toto konanie (posudok pre trestné vzal ako podporný dôkaz), pričom za znalkyňu ustanovil H.. G. Š. znalkyňu z odboru psychiatria (uznesenie č.l. 524 a nasl.), ktorá na podklade otázok právnej zástupkyne matky a súdu vo veci vypracovala znalecký posudok č. XX/XXXX (č.l. 527 - 560 spisu) v ktorom posudku v závere strana 29 a 30 posudku (č.l. 555 a 556 spisu) fakticky potvrdila zistenie znalca H.. F. v tom smere, že matka trpí duševnou chorobou Organicky podmienenou poruchou osobnosti na podklade ischemického poškodenia mozgu. Jej duševný stav sa menil od svojho vzniku (apríl 2018) z ťažkého stupňa so stratou sebestačnosti s odkázanosťou na pomoc okolia, na aktuálne prítomný mierny stupeň, s úpravou prejavu funkčnej úrovne, samostatnosti, s reziduálnymi (zbytkovými príznakmi), ktoré sa prejavujú spomalením celkovej dynamogénie, psychomotorického tempa, s dysartriou, s oslabením pozornosti myslenia, kapacity pamäti, má zníženú záťažovú a frustračnú odolnosť, zníženú schopnosť adaptability na zmeny, zvýšenú emočnú zraniteľnosť. Táto porucha nemá výraznejší vplyv, resp. nebráni zabezpečovať riadnu starostlivosť o dieťa, avšak vzhľadom na popísané reziduálne príznaky je schopná zabezpečovať riadnu starostlivosť o dieťa v obmedzenom rozsahu. Matka je schopná samostatne bez pomoci inej osoby riadne zabezpečovať výchovu a starostlivosť o maloletú V., v obmedzenom rozsahu. Za rizikové považuje u matky prekročenie jej schopnosti zvládať záťaž, ktorú prináša každodenná starostlivosť o dieťa, nakoľko jej záťažová a frustračná osobnosť sú limitované (znížené) pri trvalých následkoch poškodenia mozgu. Pri prekročení únosnosti matky dieťaťa zvládať záťaž, môže dôjsť k zvýrazneniu lability emočných a afektívnych prejavov, so znížením sebakontroly, impulsivity v správaní. Z tohto dôvodu odporučila styk každý druhý víkend a jeden či 2 pracovné dni v týždni, ak toto bude zvládať tak i rozšírenie styku. U matky v aktuálnom stave nebolo riziko nebezpečenstva zanedbania starostlivosti o dieťa, resp. že by mohla maloletej ublížiť.

25. Otec doručil súdu vyjadrenie, v ktorom považoval posudok a vyšetrenie matky za nedostatočné, nakoľko vyšetrenie matky trvalo tri hodiny, závery v posudku považuje za predčasné. Z vyjadrení matky aj pred znalkyňou vyplynulo, že matka nepodstupovala žiadnu ďalšiu liečbu a to účelovo, aby v súdnom konaní mohla seba prezentovať ako samostatnú osobu schopnú postarať sa o maloleté dieťa. Otec uvádzal, že matka trpí Amenciou, ktorá sa prejavuje skratovým správaním, niekedy sa bezcieľne potuluje, prešla v noci aj 15 kilometrov, takéto správanie je rizikové pre bezpečnosť dieťaťa. Agresívne a výbušné prejavy boli prítomné už počas spolužitia v spoločnej domácnosti s otcom dieťaťa. Zo znaleckého posudku sa nedozvedeli ďalší predpokladaný vývoj duševnej choroby matky, ani či stav možno hodnotiť ako stabilizovaný. Súd by mal vychádzať pri rozhodovaní z duševného či zdravotného

stavu matky v čase rozhodovania. Maloletá je vo veku troch rokov, je veľmi aktívna, neposedná, U matky je vnímanie a reflex výrazne oslabený, v dôsledku čoho by matka nebola schopná zasiahnúť v krízovej, či náhlej situácii. Hoc je konštatované, že matka je schopná sa o dieťa postarať, otcova skúsenosť je iná. Otec zotrval na styku v prítomnosti inej osoby pre bezpečnosť dieťaťa.

26. Mesto Č. v podanej správe informovalo súd, že otec v čase podania správy (17.10.2019) žil s matkou dieťaťa, je vojakom z povolania, pracuje mimo bydliska, bol t.č. na materskej dovolenke, nebol riešený pre priestupok, nebolo im známe požívanie alkoholu u otca. Matka bývala s otcom dieťaťa v spoločnej domácnosti, je rozvedená, má z predchádzajúceho vzťahu syna, ktorý žije s otcom, poberá invalidný dôchodok a prídavky na syna.

27. Súd na pojednávaní vykonal postupom podľa § 204 CSP oboznámenie obsahu spisového materiálu k veci sa viažucemu, pričom oboznámil návrh na začatie konania čl. 1 až 3, čl. 4 záver z psychologického vyšetrenia zo dňa 13.8.2019, v ktorom na začiatku je špecifikované dá sa povedať ochorenie samotnej navrhovateľky, ktorá správa je vypracovaná Mgr. Ivanou Puskailerovou, klinickým psychológom z F., čl. 5 lekárska prepúšťacia správa matky, čl. 6, 7 prepúšťacia opatrovateľská správa z Národného rehabilitačného centra, čl. 8 rodný list maloletej V., nar. 31.3.2018, čl. 20 odpoveď na lustráciu v Sociálnej poisťovni na matku, ktorá bola naposledy zamestnaná v spoločnosti O. E., s.r.o., naposledy v mesiaci júl 2017, čl. 21 odpoveď na lustráciu v Sociálnej poisťovni na otca, ktorá lustrácia vyšla negatívna, čl. 22 uznesenie o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu, čl. 35 správa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, čl. 43 správa z Úradu práce, čl. 44 potvrdenie o poberaní peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov, ktoré poberala H. H. v sume 19,51 Eur, čl. 46 potvrdenie o poberaní peňažného príspevku za opatrovanie za rok 2018, ktorý poberal E. M. v sume 369,36 Eur, naposledy v mesiaci august 2019 v sume 427,45 Eur podľa čl. 47, čl. 52 vyjadrenie matky prostredníctvom právnej zástupkyne, čl. 57 rodný list maloletého dieťaťa, čl. XX výpis z LV č. XXX kat. úz. V., čl. 61 potvrdenie o pobyte matky, ktorá má prihlásený pobyt na adrese V., R. Č. XXX, čl. 62 potvrdenie o oznámení výplaty na účet, čl. 64 potvrdenie o podaní oznámenia vo veci fyzického napadnutia druhom E. M., ktoré podala matka na Okresnom riaditeľstve PZ SR, Obvodnom oddelení V. 14.10.2019, čl. 65 potvrdenie z polície z 19.10.2019, kde podala matka podnet alebo oznámení na svojho druha E. M. vo veci vyhrážania a vulgárneho správania sa voči nej, čl. 66 potvrdenie a čestné vyhlásenie C. H., ktorá uviedla, že poskytne bývanie pre dcéru H. H. a jej dcéru V. M.Š., ktoré budú mať zrušený trvalý pobyt v V., R. Č. XXX a teda že táto im je ochotná poskytnúť bývanie, čl. 67 až 69 totožné správy prepúšťacie z K. M. F., čl. 70 informácia o priebehu rehabilitačnej liečby v C. H. M., čl. 72 žiadosť o zrušenie príspevku na opatrovanie, čl. 73 rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 9.10.2018, ktorým vyhovel žiadosti pani H. a priznal jej peňažný príspevok za kompenzáciu zvýšených výdavkov, čl. 75, 76 fotografie, čl. 77 rozhodnutie o priznaní nároku na poskytovanie bezplatnej právnej pomoci z Centra právnej pomoci, čl. 81 správa zo Psychiatrickej ambulancie Z. F. z roku 2019 - oboznamuje záver z predmetnej správy, čl. 82, 83 doklad zo spoločnosti alebo z obchodov E., F., doklady o zakúpení cestovných lístkov, čl. 93 oznámenie z H. Y. R., že nie je evidovaný otec dieťaťa v evidencii výsluhových dávok, čl. 95 správa z J. Ú. S. R. Slovenskej republiky zo dňa 25.10.2019, z ktorej vyplýva, že otec vykonáva štátnu službu profesionálneho vojaka v hodnosti rotný vo Y. Ú. XXXX H., od 9. februára je na rodičovskej dovolenke, čl. 98 vyjadrenie zo strany právneho zástupcu otca, čl. 100 potvrdenie, že 5.10.2019 o 22:50 hod. podal oznámenie E. M. na svoju družku H. H. vo veci fyzického napadnutia z jej strany, čl. 101 potvrdenie a oznámenie o podaní priestupku, potvrdil, že 20.9.2019 podal E. M. oznámenie o spáchaní priestupku proti občianskemu spolunažívaniu na Obvodné oddelenie PZ SR, čl. 102 žiadosť z X. R. J. na vyšetrenie u samotného otca, čl. 108 správa kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny vo veci šetrenia pomerov u maloletého dieťaťa zo dňa 8.11.2019, rovnako tak vykonal dokazovanie i ďalšími listinnými dôkazmi na podklade ktorých vo veci rozhodol.

28. Kolízny opatrovník sa na pojednávaní (24.8.2021) nedostavil a svoju neúčasť písomne ospravedlnil. Súdu doručil na jeho žiadosť správu (posledná z 27.7.2021) vo vzťahu k prešetreniu pomerov u matky, ktorá sa odsťahovala z domácnosti otca, kde konštatoval, že matka býva na N.. Z.. H. Č. XXXX, F. X. F.. Šetrenie v domácnosti na uvedenej adrese bolo vykonané dňa 27.7.2021. Bolo zistené, že v domácnosti býva stará matka C. H., ktorá pracuje ako predavačka v predajni potravín, jej dcéra a matka mal. detí H. H.. V čase návštevy bol prítomný aj syn matky R. L., ktorý ukončil X. ročník ZŠ na N.. H..K.. Š.X. Y. Č.. Mal. R. je v starostlivosti svojho otca, avšak matku navštevuje, počas prázdnin v mesiaci júl trávil u nej 2. a 4. týždeň. Spolu chodia na výlety. Rodina obýva zariadený 3-izbový byt v osobnom vlastníctve rodičov matky. Matka s deťmi má k dispozícii svoju samostatnú miestnosť, v ktorej sa nachádza postieľka a dvojlôžková posteľ. Súčasťou miestnosti sú skrine, skrinky, poličky, stolík a

stolička. V skrinke matka ukázala poukladané oblečenie pre deti. V domácnosti bolo čisto a poriadok, hygiena na veľmi dobrej úrovni. Matka na záver uviedla, že požiadala MÚ v Č. o pridelenie bytu v Č. časť Ž., aby mohla byť bližšie k svojmu synovi. Termín pridelenia bytu zatiaľ nie je známy. Úrad na základe zistení konštatoval, že u matky sú vytvorené vhodné bytové podmienky pre deti, mal. deti tu majú priestor na hranie, odpočinok a spánok. V rámci ospravedlnenia neúčasti navrhol, aby súd rozhodol súladne so závermi znaleckého posudku.

29. Súd zamietol ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania či už výsluchom svedkov ako výsluchom starej matky maloletého dieťaťa, nakoľko skutkový stav v danej veci mal za preukázaný v takom rozsahu, že i bez týchto dôkazov mohol vo veci rozhodnúť bez potreby doplnenia dokazovania, vychádzajúc z dôkazov zistených ku dňu rozhodovania, ktoré súd posúdil a vyhodnotil jednotlivo a súčasne vo vzájomných súvislostiach.

30. Mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, a teda v rámci dokazovania sa súd nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje tzv. vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci. Po rozsiahlom dokazovaní, kedy súd sa neobmedzil iba na dôkazy navrhnuté účastníkmi tak matkou ako i otcom, prípadne ich právnymi zástupcami, na výsledky na pojednávaniach vo veci samej z toho 27.8.2021 (uskutočneného v neprítomnosti zástupcu kolízneho opatrovníka maloletej, za splnenia procesných podmienok podľa § 180 a nasl. CSP) vykonaného dokazovania a ním zistený skutkový stav veci v konaní o návrhu otca maloletej za súčasného posúdenia „protinávrhu matky aplikoval ustanovenia zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („Zákon o rodine“) - konkrétne ustanovenia § 36 ods.1 v spojení s ust. §§ 24 a nasl. Zákona o rodine a ust. §§ 62 a nasl. Zákona o rodine, upravujúcimi rozhodovanie súdu o úprave rodičovských práv a povinností pri nezhode rodičov maloletých detí a vyživovaciu povinnosť rodičov k deťom, v spojení so spoločnými ustanoveniami §§ 75 a nasl. Zákona o rodine, vychádzajúc z pomerov zistených za rozhodné obdobie uplatneného nároku a potom v čase vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej posudzujúc na základe účastníkmi predložených a súdom zabezpečených listinných dôkazov a správ, vrátane vyjadrenia súdom ustanoveného kolízneho opatrovníka/opakovaného šetrenia v rodine dieťaťa i po presťahovaní sa matky do Krásna nad Kysucou, pomery oboch rodičov ako povinných a pomery maloletého dieťaťa ako oprávneného v prospech a so zreteľom na najlepší záujem maloletého dieťaťa (ust. čl. 3 ods.1 a súvisiacich ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa, prijatého v New Yorku 20. novembra 1989, ktorého signatárom je i Slovenská republika, uverejneného v našej zbierke zákonov oznámením FMZV č. 104/1991 Zb., tiež čl. 41 v spojení s čl. 7 ods.5 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení a ust. §§ 28 a nasl., §§ 62 a nasl. Zákona o rodine).

31. Rodičia maloletej nie sú manželia, ktorí v čase rozhodovania nežili v spoločnej domácnosti. Otec žil v V. a matka žila v F. X. F., každý z rodičov u svojho rodiča/matky.

32. Tak ako súd postupom podľa ust. § 181 ods. 2 CSP v priebehu pojednávania oboznámil účastníkov o predbežnom právnom posúdení veci v priebehu pojednávania dňa 29.11.2013, pri rozhodovaní vo veci zostali sporné otázky čo do schopnosti riadnej starostlivosti o maloleté dieťa V., nar. XX.X.XXXX. V čase podania návrhu mala maloletá rok a pol v čase rozhodovania tri a pol roka. Otec od počiatku tvrdil o matkinej neschopnosti sa postarať o dieťa s prihliadnutím k jej zdravotnému stavu, kedy po pôrode v dôsledku zápalu pľúc upadla do bdelej kómy a následne bola sama odkázaná na 24 hodinovú starostlivosť iných osôb, ktoré jej pomohli opätovne sa zotaviť do takej miery, aby sa stala samoobslužnou a nebola odkázaná na pomoc inej osoby vo vzťahu k sebe. Od momentu podania návrhu ku dňu rozhodovania však uplynula značná doba a aj stav v rámci súdneho konania/sporu sa vyvíjal minimálne čo do rozsahu dokazovania. Tak matka ako i otec zotrvali na svojich návrhoch, že každý z nich je ideálnym rodičom vo vzťahu k výchove a starostlivosti o dieťa. Nemožno uprieť samotnému otcovi, že tento sa o dieťa staral v dobe, kedy matka nemohla, toto súd mal za nesporné a vykonávanie dokazovania výsluchom či už matky otca alebo ním navrhutej svedkyne sa javilo ako nadbytočné. Otec ako profesionálny vojak v rámci vzniknutej životnej situácie nastúpil na materskú dovolenku a venoval sa svojej dcére v dobe, kedy túto úlohu nemohla plniť matka v dôsledku svojho zdravotného stavu. Matka po absolvovaní liečenia (F., C. a iné) získala zručnosti, ktoré jej umožňovali v obmedzenom rozsahu starostlivosti o dieťa hoc v konaní pred súdom tak ona, ako i jej právna zástupkyňa tvrdili, že je schopná plnej neobmedzenej starostlivosti o dieťa. V rámci súdneho konania bol preukázaný konfliktný vzťah medzi rodičmi maloletej Tatiány, ktorý vyúsťoval do podávania trestných oznámení - vzájomných, ktoré

vyšetovanie ani v jednom prípade ku dňu rozhodovania neskončilo vznesením obvinenia či uznaním za vinného ktoréhokoľvek z rodičov maloletej V.. Hoc subjektívne hodnotili matka a otec seba navzájom negatívne, súd v danom prípade prihliadal nie na ich subjektívne názory (naviac otec pri stanovovaní diagnóz, tak ako prezentoval v konaní, podľa názoru súdu nie je odborníkom v oblasti medicíny, jeho vzdelanie tomu nenasvedčuje), ale v rámci odborného posúdenia túto otázku zveril kompetentným osobám - znalcom, pričom náznaky tohto smeru vyplynuli jednak z výpovedí rodičov a nemalej miery i listinných dôkazov - znaleckých posudkov, ktoré boli vypracované na matku dieťaťa z pozície svedkyne poškodenej v trestnom konaní. V tomto smere súd prihliadol na tieto dôkazy pre ďalší postup, ale nakoľko otázky zodpovedané v týchto znaleckých posudkoch smerovali výlučne vo vzťahu dokazovania v trestnom konaní, v rámci starostlivosti o dieťa bolo nevyhnutné zodpovedať, či je námietka otca o nespôsobilosti matky čo do starostlivosti o dieťa je dôvodná/resp. či ide o účelové tvrdenie obmedzujúce matku dieťaťa jeho otcom v starostlivosti o maloletú a fakticky ktorý z rodičov má lepšie predpoklady pre zabezpečenie riadnej výchovy dieťaťa v takto útlom veku.

33. Súd vychádzal ku dňu rozhodnutia zo záverov znaleckých posudkov vypracovaných výlučne pre toto konanie a to z posudku J.. Ď. (č. 15/2020) a H.. Š. (č. XX/XXXX). Znalec J.. Ď. konštatoval u oboch rodičov zvýšené lži skóre, obaja rodičia majú flegmatický temperament. Matka podľa znalca je spôsobilá vykonávať starostlivosť o dieťa, ale jej spôsobilosť je oslabená čo do rozvoja verbálnej komunikácie maloletej s tým, že u matky pretrváva orálna apraxia stredne ťažkého stupňa ako aj dyzartria. Problémy v komunikácii s matkou mal súd preukázané i v rámci súdneho pojednávania pričom aj napriek snahe matky rečový problém je evidentný, čo u tak malého dieťaťa môže spôsobiť podľa názoru súdu nesprávnu výslovnosť, avšak tento dôvod (vada vo verbálnej komunikácii a rozvoj) nebol úplne podstatným pre rozhodnutie súdu. Týmto dôvodom pre ktorý súd dospel k záveru, že je na mieste, aby dieťa bolo zverené otcovi do jeho výlučnej starostlivosti bol psychiatrický posudok H.. G. Š. č. XX/XXXX (č.l. 527 a nasled.), ktorá v záveroch po vyšetrení matky jednoznačne stanovila, že matka trpí duševnou chorobou - Organicky podmienenou poruchou osobnosti na podklade ischemického poškodenia mozgu. Znalec H.. R. F. túto diagnózu stanovil u H. H. i pre účely trestného konania, pričom uviedol, že "Jedná sa o vážnu duševnú poruchu" (č.l. 496 strana 66 znaleckého posudku). Táto organická porucha osobnosti sa prejavuje úbytkom rozumových schopností a nepriaznivými osobnostnými zmenami. Ochorenie vzniklo z dôvodu nedostatku zásobovania mozgu kyslíkom počas zlyhania dýchania na jar 2018. Užívanie, či neužívanie liekov nemá významnejší vplyv na jej rozpoznávacie a ovládacie schopnosti, ani na jej vnemové, pamäťové a reprodukčné schopnosti. Sama matka lieky vysadila s uvedením, že jej nerobia dobre, hoc podľa lekárskeho správ jej lieky predpísané boli. Matka dieťaťa podľa zodpovedanej otázky H.. Š. (strana 29 posudku č.l. 555 spisu) je schopná samostatne bez pomoci inej osoby riadne zabezpečovať výchovu a starostlivosť o maloletú V. M.S., v OBMEDZENOM ROZSAHU (súd zvýrazňuje túto časť vo vzťahu k tvrdeniam matky a jej právnej zástupkyne o plnej spôsobilosti v neobmedzenom rozsahu). V tomto smere súd preto nevykonával ďalšie dokazovanie prizvaním starej matky do konania, aby bola prítomná pri styku dieťaťa s matkou, nakoľko táto odborná otázka bola stanovená jednoznačne a pokiaľ bolo poukazované otcom na to, že on s matkou dieťaťa žil a on vie, ako sa správa, prípadne poukazanie na odborný článok právnu zástupkyňou otca, vo vzťahu k tvrdeniam otca tieto súd považoval za zaujaté v snahe vykresliť matku ako nie úplne schopnú samostatnej starostlivosti o dieťa a odborný článok súd do úvahy nevzal, nakoľko má význam pre širšiu či odbornú, prípadne i laickú verejnosť, avšak bez priameho vplyvu na tento konkrétny prípad, kde súd vychádzal z konkrétnych vyšetrení matky, otca dieťaťa, pričom hodnovernosť znalcov a ich závery v znaleckom posudku súd nemal dôvod spochybňovať, tieto vo svojej podstate dali ucelený dôkaz o zdravotnom (nielen duševnom ale i psychickom) stave matky. Pokiaľ matka uvádzala, že otec dieťaťa požíva nadmieru alkohol, toto nebolo preukázané a zostalo to iba v rovine tvrdení matky. Kolízny opatrovník vykonal toľko šetrení, až otec nadobudol podozrenie na zaujatosť voči jeho osobe, avšak toto súd taktiež vylučuje, nakoľko tak šetrenia realizoval na podnet súdu, pričom súd postupoval nezaujato k obom rodičom maloletej. Za takto ustáleného skutkového stavu podporeného vykonaným dokazovaním vo veci samej súd pri absencii zistenia zanedbania starostlivosti zo strany otca pri zistenom obmedzení matky maloletú V. zveril do výchovy a starostlivosti otca, nakoľko nezistil dôvody, ktoré by tomuto postupu bránili a toto rozhodnutie podľa názoru súdu nie je založené iba na subjektívnom presvedčení, ale je podložené rozsiahlym vykonaním dôkazov v danej veci a zo strany otca starajúceho sa o maloletú od jej narodenia neboli zistené nedostatky, ktoré by tomuto bránili. Tu súd okrem iného poznamenáva to, že hoc má matka zvereného z manželstva pochádzajúceho syna R. do svojej výlučnej starostlivosti a hoc je syn vo vyššom veku (žiak ZŠ), o toto dieťa preukázateľne nebojovala tak (ani toto tvrdené nebolo) ako o maloletú V., hoc obe sú jej dve deti bez rozdielu.

34. Pokiaľ súd zveril dieťa otcovi, následne súd pristúpil k rozhodnutiu o výživnom na maloletú Tatanu, ktoré výživné stanovoval v tomto prípade od podania návrhu a povinnou osobou je v tomto prípade matka dieťaťa. Súd prihliadal pri určení výšky výživného na osobnú starostlivosť o maloleté dieťa a o domácnosť, v ktorej dieťa žije, ktorú aktuálne naďalej zabezpečuje otec a ktorý v tomto veku maloletej V. naďalej v podstatnej miere nahrádza i plnenie vyživovacej povinnosti vo finančnej forme (§ 62 ods.4 Zákona o rodine). Súd v tomto smere uvádza, že nie je úlohou rodiča preukazovať všetky výdavky dieťaťa, pretože dieťa je odkázané v celom rozsahu nielen na výchovu a starostlivosť, ale i na výživu od svojich rodičov. Matka preukázateľne od podania návrhu neuhradila dieťaťu žiadne výživné (zakúpila dieťaťu niektoré veci - hračky, oblečenie, prípadne obuv, čo však súd nepovažoval za splnenie výživného, nakoľko nebolo preukázané v akom rozsahu došlo k zakupovaniu vecí). V čase podania návrhu otec bol poberateľom rodičovského príspevku, žil v spoločnej domácnosti so svojou matkou a maloletou V. (matka musela v priebehu konania opustiť spoločnú domácnosť). V čase rozhodovania opätovne už bol zamestnaný a pracoval ako vojak, uvádzal na pojednávaní príjem v sume 1600,- eur mesačne, v spoločnej domácnosti žil otec so svojou novou priateľkou, táto bola zamestnaná, jej príjem je asi 600,- eur mesačne. Nemal žiadne úvery, hradil náklady na bývanie, maloletej hradil náklady a to na škôlku 20,- eur, stravu mesačne 40,- eur, na hygienu, obuv, ošatenie bežne 50,- eur mesačne. Podľa správy úradu práce sociálnych vecí a rodiny otec nebol evidovaný ako nezamestnaný, matka nebola poberateľkou dávok v hmotnej núdzi, poberala prídavok v sume 24,34 €, otec poberal rodičovský príspevok v sume 220,70 € (pozn. súdu tento stav bol k 21.10.2019 č.l. 35 spisu). V období od 1.9.2018 do 31.8.2019 poberal otec dieťaťa peňažný príspevok na opatrovanie H. H., nar XX.X.XXXX naposledy v mesiaci august 2019 v sume 427,45 € (č.l. 47 spisu), tento príspevok mu bol zrušený. Matka dieťaťa poberala príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia od 7/2018 v sume 19,51 v mesiaci september 2019. Podľa potvrdenia v mesiaci február 2020 mala matka dôchodok v sume 287,30 € mesačne. Podľa správy zamestnávateľa otca tento bol k 4.11.2019 evidovaný ako profesionálny vojak, od februára 2019 je však na rodičovskej dovolenke. Matka v priebehu konania nadobudla od otca dieťaťa finančné prostriedky v sume 20.000,- € (január 2021 spísaná dohoda) z titulu výplaty investícií, ktoré vložila do jeho vlastníctva a preto súd v rámci rozhodovania o výške výživného prihliadol na tieto zistené skutočnosti. Je zrejme, že matka hoc verbálne prostredníctvom právnej zástupkyne tvrdila, že si hľadá zamestnanie, aktuálne poberá iba invalidný dôchodok a otázka jej zamestnania bola v čase rozhodovania neistá. Rovnako tak otázka samostatného bývania ku dňu rozhodovania u matky nebola aktuálna.

35. Súd s prihliadnutím na obmedzenú možnosť matky vo vzťahu k zvýšeniu si príjmu a hradeniu svojich bežných výdavkov prihliadol k tomuto a určil výživné matke v nadväznosti na jej príjem za obdobie od podania návrhu t.j. 4.9.2019 do 19.1.2021 v sume 30,- eur mesačne a od 20.1.2021 naďalej v sume 60,- eur mesačne, pričom má zato, že táto suma 30,- eur za obdobie od podania návrhu je o pár centov vyššia ako zákonné minimálne výživné a suma od 20.1.2021 60,- eur mesačne je v možnostiach a schopnostiach matky s prihliadnutím k finančným prostriedkom, ktoré v priebehu konania v sume 20.000,- Eur nadobudla, pričom maloletá V. má právo podieľať sa na takto „zvýšenej“ životnej úrovni svojej mamy. Suma 60,- € podľa názoru súdu nie je dostatočná pokryť všetky náklady maloletej pri zohľadnení podielu otca vykonávajúceho osobnú starostlivosť a jeho nezanedbateľný podiel v tomto ohľade, ale je v možnostiach a schopnostiach matky ako osoby povinnej hradiť v tejto sume výživné. Pri určení rozsahu zákonnej vyživovacej povinnosti matky k maloletej dcére V. v zmysle §§ 62 a nasl. Zákona o rodine vychádzal zo zákonných hľadísk uvedených vo všeobecnom ust. § 75 ods.1 Zákona o rodine, tzn. na jednej strane z opodstatnených potrieb oprávneného maloletého dieťaťa a na strane druhej zo schopností a možností oboch rodičov plniť výživné, vo vzťahu k stanovisku matky maloletej a jej zisteným pomerom osobitne zdôrazňujúc inštitút tzv. minimálneho výživného na dieťa v zmysle ust. § 62 ods.3 Zákona o rodine, v ktorom rozsahu musí výživné na dieťa plniť každý povinný rodič, bez ohľadu na svoje skutočné schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Určenie výživného nad „minimálne výživné“ v rozsahu 30,- € a následne od 20.1.2021 v rozsahu sumy 60,- € sa javilo ako spravodlivé, pričom súd vzal do úvahy aj to, že matka dieťaťa maloletej V. vzhľadom na zdravotný stav je v súčasnosti odkázaná na príjem z invalidného dôchodku, z ktorého musí okrem vyživovacej povinnosti k maloletej plniť i ďalšiu zákonnú vyživovaciu povinnosť k staršiemu synovi R., ktorého hoc má zvereného do svojej výlučnej starostlivosti, tento je u otca dieťaťa (bývalého manžela matky), ktorý sa o neho stará v plnom rozsahu rovnako s prihliadnutím na zdravotný stav matky. Na podklade toho teda za súčasného rozhodnutia o zverení maloletej v súlade s faktickým stavom starostlivosti o dieťa do osobnej starostlivosti otca (§ 36 ods.1 Zákona o rodine) zaviazal povinnosťou prispievať na výživu maloletej dcéry s účinnosťou odo dňa

podania návrhu na súd (§ 77 ods.1 Zákona o rodine) pričom súd fakticky vyhovel návrhu otca dieťaťa, ktorý s prihladením k svojmu aktuálnemu príjmu ani vyššie výživné nežiadal.

36. Súd vyčíslil nedoplatok vzniknutý z titulu takto určeného výživného na maloletú za celé posudzované obdobie odo dňa začatia konania až do vyhlásenia tohto rozsudku na celkovú sumu 986,- eur vrátane splatného výživného na mesiac september 2021 (za obdobie od 4. 9.2019 do 19.1.2021 v sume po 30,- eur mesačne a za obdobie od 20.1.2021 do 24.8.2021 v sume po 60,-- eur mesačne). Takto určený nedoplatok výživného súd matke maloletej povolil uhradiť do 90 dní od právoplatnosti rozsudku, nakoľko jej majetkové pomery toto umožňujú bez toho, aby jej súd povoľoval uhradenie splátok a doposiaľ na výživu matka neuhradila otcovi žiadnu sumu.

37. Čo sa týka úpravy styku, súd v tomto prípade vychádzal z toho, že na podklade apelácie a dohovorov zo strany súdu ako i za aktívnej účasti právnych zástupcov si rodičia odovzdávali maloletú každý druhý víkend tak, že otec priviezol maloletú v sobotu k matke a v nedeľu si ju prevzal rovnako tak u matky. Týmto došlo aj podľa názoru k preklenutiu akéhokoľvek adaptačného obdobia, nakoľko dcéra s matkou takto trávila čas dlhobojšie. Otec má k dispozícii motorové vozidlo a pri veku dieťaťa a jeho možnostiach rešpektujúc najlepší záujem dieťaťa sa súdu javilo toto ako správne nastavenie úpravy styku s maloletým dieťaťom tak, ako odporučili znalci v rámci záverov znaleckého posudku - každý druhý víkend. Pokiaľ navrhovali prípadne i jeden či dva dni cez týždeň, súd mal preukázané zo zhodných tvrdení rodičov, že dieťa navštevuje materskú škôlku. Matka býva v F. X. F., otec býva v V.. Vzdialenosť cca 30 kilometrov. Otec vzhľadom na konfliktnosť matky jej neumožňoval, aby mohla tráviť čas s dieťaťom v jeho domácnosti cez bežný týždeň, rovnako tak ani matka toto nevyužívala s prihladením k vzdialenosti do miesta bydliska dieťaťa. Súd má zato, že pokiaľ by matke súd umožnil styk v rozsahu každej stredy napr. po 2 hodiny s prihladením k veku dieťaťa a bydlisku matky, by tento čas nemohla tváriť s dieťaťom v takej kvalite a preto súd upravil styk matky s dieťaťom v rozsahu 3 dní od piatka do nedele, kedy bude mať matka možnosť rozvíjať svoj vzťah s maloletou dcérou podľa názoru v širšom rozsahu ako keby určil súd styk v 1x v týždni v bežný deň v rozsahu pár hodín. Otec dieťa na styk s matkou riadne pripraví a dieťa jej dovezie do miesta jej bydliska. Rovnako tak v čase rozhodnom pre ukončenie styku si otec dieťa prevezme v mieste bydliska u matky. Súd v tomto smere iba dopĺňa a nad rámec uvádza, že pre oboch rodičov je dieťa prioritou, avšak v rámci svojich vzťahov by mali obaja zapracovať na odstránení negatívneho vnímania druhého rodiča vzájomne tak, aby sa zlepšila ich komunikácia na prospech samotnej maloletej Tatiany.

38. Záverom súd poukazuje na ust. § 78 ods.1 Zákona o rodine, umožňujúce zmenu tohto rozhodnutia o úprave rodičovských práv a povinností k maloletemu dieťaťu a to ak ide o maloleté dieťa i bez návrhu, v prípade budúcej zmeny pomerov oproti pomerom zisteným súdom v tomto konaní, z ktorých súd vychádzal vo svojom rozhodnutí v tejto veci.

39. Pokiaľ súd nerozhodol o zamietnutí návrhu matky (zverenie dieťaťa do jej výlučnej starostlivosti a úpravu práv k dieťaťu) samostatným výrokom, toto pochybenie/nedostatok konvaliduje vydaním dopĺňacieho rozsudku.

40. Podľa § 58 CMP o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

41. Ustanovenie § 55 CMP oprávňuje súd priznať náhradu trov konania aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Zákon nekonkretizuje, komu môže súd podľa tohto ustanovenia náhradu trov konania priznať, preto nie je namieste zužujúci výklad, že tak môže urobiť len v prospech účastníka. Zákonodarcu konštatoval, že materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania môže súd použiť vo všetkých typoch mimosporových konaní. Treba zároveň zdôrazniť, že pre aplikáciu § 55 CMP nie je nevyhnutným predpokladom úspech v konaní. Ako konštatoval Ústavný súd SR v rozhodnutí, sp. zn. IV. ÚS 147/08, pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba prihliadnuť s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na spravodlivé riešenie vzťahov medzi účastníkmi konania, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou materiálneho prístupu k výkonu súdnictva.

42. Súd mal v konaní preukázané, že vznikli trovy /štátu/ z titulu znaleckého dokazovania, o ktorých podľa § 57 CMP rozhoduje bez návrhu a to z titulu nákladov na vypracovanie znaleckých posudkov znalcov J.. Ď. a H.. Š.. O všetkých trovách ale i výške (podľa aplikácie ust. CMP) súd rozhodne v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Inak tomu nie je ani v tomto prípade. Súd mal preukázané, že v konaní súd priznal znalečné uznesením č.k. 12P/31/2019 - 283 zo dňa 20.5.2020 v celkovej sume 562,08 €. Časť znalečného bola pokrytá preddavkom otca, ktorý zložil zálohu v sume 450,- eur a z rozpočtu bola uhradená znalcovi sume 112,08 € (rozpočtové prostriedky súdu). Rovnako tak znalkyni

H.. Š. bolo priznané znalečné v celkovej sume 641,76 eur uznesením č.k. 12P/31/2019-563 zo dňa 15.6.2021, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14.7.2021. Znalečné bolo vyplatené v celkovej sume 1.203,84 €. V rámci rozhodovania o náhrade týchto nákladov súd mal zato, že pomer rodičov dieťaťa v rozsahu náhrady trov vzniknutých štátu 50% každý zodpovedá spravodlivému usporiadaniu vzťahov vo vzťahu k náhrade vzniknutých nákladov, ktoré do skončenia konania uhradil - preddavkoval štát, nakoľko obe znalecké dokazovania boli nariadené na preukázanie rodičmi dieťaťa uvádzaných tvrdení a je teda spravodlivé, aby sa obaja rodičia rovnakou mierou podieľali na úhrade nákladov t.j. každý v sume 601,92 eur. Túto sumu zaviazal súd nahradiť matku a rovnako tak i otca (po odpočítaní jeho zálohy 450,- eur iba v rozsahu sumy 151,92 eur) v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, nakoľko ich finančné pomery toto jednoznačne dovoľujú bez toho, aby im súd povoľoval splatiť dlžnú sumu v splátkach.

43. O trovách konania, vzniknutých účastníkom súd rozhodol podľa ust. § 52 CMP, nakoľko v danom prípade nejde o spor, resp. zistený dôvod, pre ktorý by aplikoval iné ustanovenie CMP vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Čadca písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie podľa § 62 ods. 1 CMP možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 63 CMP v odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (č. 233/1995 Z. z.) ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.